

3. Дяченко Т. А. Вектор інтенсивного зростання економіки України: свідомий вибір та історичний досвід. *Вісник ХНАУ : зб. наук. пр. Сер. : Економічні науки*. 2018. № 1. С. 189-195.
4. Макар О.П. Світовий досвід управління державним боргом і перспективи його застосування в Україні. *Економіка та держава*. 2012. №10. С.54-57.
5. Петик Л. О., Горанська Н. В., Саранчук Н. Д. Державний борг України: сучасний стан і проблеми. *Бізнесінформ*. 2020. №12. С. 332-337.
6. Талалаева А. А., Дяченко Т. А. Проблема ефективного інвестування в Україні в контексте мирового опыта. *Вестник Нац. техн. ун-та "ХПИ"*. 2011. № 8. С. 94-100.

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ: СУТТЄВІ ФАКТОРИ ТА ПРОТИРІЧЧЯ

Ю. В. ЄГОРОВА, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри економіки та бізнесу

Д. Ю. ДЕМАКОВА, здобувач вищої освіти

*Харківський національний університет будівництва та архітектури, м. Харків,
Україна*

Глобалізація, яка характеризується зростанням відкритості національних економік, лібералізацією міжнародних ринків, розвитком процесів інтернаціоналізації господарства, здійснює величезний вплив на підприємницьку діяльність. Змінюються не лише методи конкурентної боротьби, а й цілі та організаційні форми підприємництва. Головною стратегією багатьох суб'єктів підприємництва сьогодні стає активізація діяльності на світовому ринку, концентрація і централізація капіталу.

Суттєвими факторами, які впливають на підприємницьку діяльність в сучасних умовах, є зростаюча роль ТНК і розвиток процесів фінансової глобалізації.

З одного боку, ТНК в усе зростаючому ступені перетворюються на двигуни економічного росту, оскільки вони створюють найкращі умови для розкриття можливостей підприємництва, розвитку передової технології та зростання кваліфікації робочої сили [1, с. 58]. З іншого боку, ризику експансії ТНК підлягають найбільш перспективні сектора виробництва приймаючої країни. До інших негативних наслідків діяльності ТНК в країні відносять наступні: «держава стає фінансово залежною від стратегічної діяльності ТНК; корпорації впливають на уряд, відстоюючи власні інтереси; придушення та знищення національного виробника, який має низьку конкурентоспроможність продукції на міжнародному ринку; іноземні компанії порушують права вітчизняної робочої сили, законодавство у сфері охорони навколишнього середовища та ін.» [2, с. 122].

Фінансова глобалізація, яка включає лібералізацію міжнародного ринку капіталів, валюти та похідних фінансових інструментів, здійснює суперечливий вплив на підприємницьку діяльність. Вільний рух капіталу збільшує можливості його залучення, скорочує трансакційні витрати, покращує умови підприємницької діяльності в цілому. Проте, поява нових можливостей до

самозростання капіталу за рахунок спеціальних та офшорних зон, створення міжнародних фінансово-промислових груп спричиняють певний негативний вплив на розвиток національного підприємництва. Зокрема, відбувається трансформація мотивів підприємницької діяльності, збільшення короткострокових вкладень, перелив капіталів із сфери реального виробництва у сферу обігу, зростання спекулятивних операцій.

Отже, на перший план виходять способи та види підприємницької діяльності, спрямовані на досягнення короткострокового успіху, головним чином за рахунок збільшення операцій на міжнародних фінансових ринках. Також глобалізація світової економіки збільшує підприємницькі ризики, пов'язані із зростанням відкритості національних економік, появою на ринку нової кількості суб'єктів господарювання, посиленням мобільності руху капіталу.

Загалом, глобалізаційні та інтеграційні процеси мають значний вплив на розставлення акцентів у конкурентній боротьбі у бік розвитку та економічного зростання, однак, переважна більшість вітчизняних підприємств неспроможна вести активну конкурентну боротьбу в умовах висококонкурентного середовища світового ринку, що визначає необхідність перебудови бізнес-середовища та пошуку нових шляхів зростання підприємницького сектору [3].

Відсутність регулювання процесів глобалізації і впливу на розвиток форм та методів підприємницької діяльності може привести до цілої низки негативних наслідків.

Вплив держави на підприємницьку діяльність в умовах глобалізації повинен бути спрямований на підтримку національних виробників та реалізовуватися за такими основними напрямками: формування ефективного інституційного забезпечення (удосконалення законодавчої бази, спрощення адміністративних процедур, формування системи інформаційного забезпечення бізнесу); створення привабливого інвестиційного клімату; уніфікація норм та стандартів ведення бізнесу; припинення девальвації національної валюти.

Обмеження негативного впливу фінансової глобалізації на підприємницьку діяльність можливе через регулювання розміщення прямих іноземних інвестицій, державне страхування зобов'язань національних фінансових посередників, резервні вимоги щодо короткострокових надходжень капіталу та оподаткування фінансових операцій.

Література:

1. Качур А. В., Могилко Д. М. ТНК та їх роль у сучасних міжнародних економічних відносинах. *Економіка і суспільство*. 2018. №19. С. 55-62.
2. Лимонова Е. М. Дослідження впливу ТНК на країни базування та приймаючі країни. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2014. № 2(17). С. 121–130.
3. Хаєцька О. П. Особливості розвитку підприємництва в Україні в умовах глобалізації. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/617.pdf> (дата звернення 13.01.2022).